

Տ. ՆԵՐՍԵՍ ԱՐՔԵՂԻՄԿՈՂՈՍ ՊՈԶԱՊԱՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(19 դեկտեմբերի 2004 թ.)

«Յաղթող և Սուրբ Հայրապետ, նման մեծին Մովսեսի»:

(Շարակնոց)

«Յանուն Հոր և Որդոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն»:

Շարականի այս փողերը առնված են Ներսէս Շնորհալի Հայրապետի խոսքերից, որը նվիրված է Սուրբ Հակոբ Մծբնեցի Հայրապետին: Հաղթող և Սուրբ Հայրապետ նման մեծն Մովսեսի: Պարթևական ընտանիքից սերող Մծբնեցի Հակոբ Հայրապետը 4-րդ դարում քրիստոնեական ընդհանրական Եկեղեցու ամենահայտնի Հայրապետներից մեկն է եղած: Մեծն Կոնստանդին կայսրը Բյուզանդիոնի իրավամբ ասել է, որ երեք սուրբ անձեր են, որոնք կապում են երկինքը երկրին: Նրանցից առաջինը Անտոն Անապատական Եգիպտացի սուրբն էր, երկրորդը՝ Բյուզանդիայի սահմանների մեջ ապրող Սեդեքսորոս Հայրապետը, և երրորդը՝ Միջագետքի մեջ ապրող Մծբնեցի Հակոբ Հայրապետը:

Ո՞վ էր Մծբնեցի Հակոբ Հայրապետը: Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի՝ մեր հավաքի Հոր հորաքոջ որդին էր: Երբ Անակը դավաճանորեն սպանեց Հայոց Խոսրով արքային, Անակի ընտանիքը սրի անցկացվեց հայ իշխանների կողմից և Սուրենը ու Հակոբը փախցվեցին դայակների կողմից դեպի Կապադովկիա և Կեսարիա: Այնտեղ քրիստոնեական դաստիարակություն ստացան և հետո որպես արքայական ընտանիքից սերածներ փարվեցին Պարսկաստան՝ այնտեղ արքայավայել ապրելու համար, սակայն Հակոբը քրիստոնեական ոգով մեծացած և ճգնողական կյանքը լավ ճանաչող մեկը չուզեց արքայավայել ապրել, այլ թողեց և գնաց Մծբնի մոտերքը, այնտեղ անապատների մեջ, անտառների մեջ ապրելու համար ճգնողական կյանքով:

Վարքագիրը Մծբնեցի Հակոբ Հայրապետի կրես, թե նա ճգնավոր էր, նա սքանչելագործ էր, հրաշքներ էր գործում, նաև կարողանում էր կանխագուշակել մարդկանց կյանքում ինչ էր պարտադիր ապագային: Նա բազում հրաշագործ արարքներ է գործել, որի համար հրաշագործ և սքանչելագործ է համարվել ժողովրդի կողմից, շատ սիրված անձնավորություն է եղել և ծառայել է մարդկության քրիստոնեական, բարոյական զարգացմանը՝ իր կյանքի օրինակը ծառայեցնելով նրանց որպես ճշմարիտ քրիստոնյայի կյանքի ուղի և կարողացել է շատ-շատերին համոզել և քրիստոնեական հավաքի բերել՝ ճանաչել փառվել նրանց գ-Քրիստոս:

325 թ. նա Նիկիայի Տիեզերական Ժողովին է մասնակցել: Հավատո հանգանակը նաև իր մասնակցությամբ է կազմվել: Սուրբ Հակոբը նաև Զրիպտոսը մարդ դավանող Արիոսի

վարդապետության ընդդիմադիրներից մեկը եղած է՝ չընդունելով, որ մեր Տերը՝ Հիսուս Քրիստոս, սոսկական մարդ էր, ոչ ասելով նման մուրար և թյուր ըմբռնումներին:

Ս. Հակոբը մեծ հրաշագործ էր. կըսեն, թե երբ իր աղոթավայրից՝ ճգնարանից իջնում էր դեպի Մծբին քաղաք երթալու համար, ի միջի այլոց նա երբեք գրաստ չէր օգտագործած, այլ միշտ ուրբով է ճամփորդած, և գետի եզերքին ձկնորսներին հարց է տալիս, թե որտեղ է ծանծաղ մասը այս գետի, որպեսզի կարողանա անցնիլ, նրանք ծաղրանքով ասում են. «Ճգնավոր, դու կարող ես ջրի վրայով քայլել և գնալ»: Նա իսկապես իր վերարկուն է փռում ջրի վրա, գետի վրա և վերարկուի վրա նստած անցնում է գետի մյուս կողմը՝ զարմացնելով ձկնորսներին և նրանց, որոնք ծաղրանքով էին վերաբերվում իրեն:

Մի օր, քաղաքից դուրս մեկնած ժամանակ, ավագակների մի խումբ է հանդիպում և նրան ուզում են կողոպտել: Նրանցից մեկը մեռյալ է ձևանում և պառկում է գետին և մյուս ավագակները մոտենում են և ասում. «Ով ճգնավոր, մահացած ունենք, սակայն թաղման համար դրամ չունենք, թե՛ մեզ կարողանաս օգնել, մենք նրան կտանենք, կթաղենք»: Նա ազնիվ մարդ էր, խաբում են, խաբվում է և իր ունեցածը տալիս է այդ ավագակներին, որպեսզի իրենց սուր մեռել ձևացած ընկերը տանեն-թաղեն: Բայց երբ գնում են սուր մեռելի մոտ, տեսնում են, թե նա իսկապես մեռյալ է, մեռած է, զարմանում են և անդրադառնում են իրենց ասածին և մոտենում են ճգնավորին և նրան վերադարձնում փվածը և խնդրում, որ աղոթքով իրենց ընկերոջ կյանքը ետ պարզեցի, և նա այդպես էլ անում է:

Հակոբ Հայրապետը հայ ժողովրդի կողմից շատ սիրված մի անձնավորություն է եղած: Այն ժամանակ հայությունը տարածված էր Մծբինի, Ամիդի, Պարսկաստանի քաղաքներ կողմերը: Մծբնա Հայրապետը տեսնելով մարդկանց անհավատությունը, տեսնելով մարդկանց՝ Ս. Գրքի հանդեպ ունեցած հավատքի պակասը և չհավատալը Նոյյան տապանով մարդկության փրկվելուն, գալիս է Արարատյան աշխարհ՝ այստեղ Արարատ լեռը բարձրանալու համար: Փորձում է քանիցս, սակայն ամեն անգամ, որ Արարատին մոտենում է, դեպի վեր բարձրանում է, գիշերը երբ հոգնած ննջում է, առավոտյան իրեն գտնում է Արարատի սրտին փեշերին: Նորից է փորձում բարձրանալ, բազում անգամներ փորձում է, բայց չի կարողանում զագաթին հասնել և Նոյյան տապանից մի մասունք իջեցնել: Այս տեսնելով Աստուծո հրեշտակը՝ մի առավոտ նրա բարձի տակ է դնում Նոյյան տապանի մասունքը և ասում իրեն. «Ով Մծբնեցի Հայրապետ, եկուր, մի բարձրացիր Արարատի գագաթը, ահավասիկ ես բերել եմ քեզ Նոյյան տապանի մասունքը, որ հանձնում եմ ահա քեզ»:

Գիտեք, սիրելի հավատացյալներ, որ մեր Գանձատանը Նոյյան տապանի այդ մասունքը պահված է մինչև հիմա անաղարտ կերպով և այդ մասունքը փայտի քարացած վիճակով պահում ենք վրան մի խաչ դրած, ինչպես հին աշխարհը փրկվեց Նոյի միջոցով՝ Արարատի գագաթին Նոյյան տապանը հանգցնելով, նույն ձևով այդ տապանի մասունքի վրա աստվածատուր, երկնատուր խաչն ենք դրած որպես փրկության միջոց, որպեսզի ով որ այդ խաչին մոտենա, փրկություն գտնե:

Ահավասիկ մի սուրբ, որի հիշատակը երեկ Հայաստանյայց Եկեղեցին կարարեց: Հայ ժողովրդի համար նա շատ պաշտելի անձնավորություն էր դարձած և այդ պատճառով էլ միշտ գնահատված է եղել և բազում եկեղեցիներ իր անունն են կրում այսօր՝ նվիրված լինելով Մծբնեցի Սուրբ Հակոբ Հայրապետին:

